

Досадашње искуство нас учи да политички маргиналне групе треба држати на оку. Оне често служе као лабораторија за чување, неговање и развијање екстремних идеја. Али, када дође време, и само ако постојки одговарајући институционални оквир, њихов програм може да преузме нека од главних политичких снага и да почне да га реализује.

Сецесију Словеније није у свој програм ставио Савез комуниста ове републике. Она је почела преко "Младине", "Нове ревије" и "Удружења књижевника Словеније" и постепено освајала словеначке институције. Пре 1989, у главној струји словеначке политике није се говорило ни о конфедерацији, нити о отцепљењу. Говорило се само о "више равноправности у федерацији". Само су маргиналне групе шириле антијугословенство и ксенофобију према "јужњацима". Идеја конфедерације добила је право грађанства тек 1989. О "раздруживању" се почело озбиљније говорити тек од почетка 1990. Тек тада главна политичка снага, СК Словеније и Милан Кучан (уз подршку "Демоса"), ставаља у погон све републичке институције, отворено преузима идеју сецесије, организује референдум (23. децембра 1990) и проглашава отцепљење (25. јуна 1991).

Сличан ток видео се и код одвајања Црне Горе. Почетком деведесетих сепарацију Црне Горе од Србије заговарао је само Либерални савез. Колико су зеленашке идеје биле маргиналне види се по чињеници да се на референдуму у Црној Гори, 1992, свега 7,04 посто бирача изјаснило против заједничке државе са Србијом. Те године донесен је и нови устав у коме је службени језик назван српским. ДПС је био на становишту да Црногорци имају двојни идентитет – ужи црногорски и шири српски. Фантазије о посебном "црногорском језику" и "црногорској цркви", као и дукљанско антисрпство, били су усамљена појава. А онда, 1997, долази до сукоба Ђукановића и Милошевића. Пошто Ђукановић јачање своје власти види кроз одвајање од Србије, ДПС и цела владајућа номенклатура преузимају идеологију ЛС и антисрпског "дукљанства". Оно што је некада било политички и друштвено маргинално, сада постаје "мејн стрим". Ту су и све институције нужне за процес сепарације. Захваљујући коришћењу државних

ресурса и обилатој страниј помоћи, до 2002. већи део културне и остале елите успешно је "дукљанизован". До 2006. обезбеђено је и 55% гласова на референдуму о осамостаљењу.

Искуство са Словенијом и Црном Гором нам помаже да оценимо докле се стигло и са пројектом отцепљења Војводине. Он се засада још увек налази у фази када идеју одвајања или конфедерализације ("Војводина република") заступају само маргиналне снаге – ЛСВ, "Војвођанска конвенција" и други аутономаши-сецесионисти. Главне политичке снаге, пре свих огранак Демократске странке у Војводини, за сада промовишу само концепт парафедералне аутономије. Међутим, као што је већ уочено, усвајање војвођанског Статута, који ДС "гура" кроз Скупштину Србије, довешће до противуставне редифиниције покрајине. Она ће постати (полу)држава, са довољно ресурса да њена елита, ако зажели, сутра може да понови пут којим су већ прошли словеначки и црногорски сецесионисти. Довољно ће јој бити да преузме већ развијену сецесионистичку идеју, стави у погон добијене медијске, институционалне и новчане ресурсе и - још једна држава на тлу Србије је ту.

Српска јавност се углавном умирује причом о томе како београдска елита контролише новосадску, односно како "Пајтић слуша Тадића". Ту је и прича како "војвођански Срби ипак нису нити Словенци, ни Црногорци". Али, као што су се јуче посвађали Ђукановић и Милошевић, тако се сутра могу сукобити Тадић и Пајтић. Јединство државе не може да почива на персоналним везама. Оно треба да се заснива на јединственим и снажним институцијама, које једна другу контролишу и које имају унутрашње заштитне механизме.

Ако се, међутим, усвоји овај криптофедералистички Статут, уставно јединство Србије биће разбијено стварањем институционалног "корпус сепаратума". А ако се сутра новосадски и београдски врх посвађају, управо тај институционални "корпус сепаратум" биће стављен у погон, по словеначком или црногорском моделу. И од једне земље брзо ће настати две.

"Али, у Војводини не постоји сецесионистичка идеја", тврди се, "нема начина да се војвођански Срби одвоје од матице". То једноставно није тачно. У Војводини већ постоји сепаратистичка идеологија, са ксенофобијом, антисрпством (антисрбијанством), и новим псеудонационалним идентитетом. И сасвим је лако замислити како такву идеологију, у одређеном тренутку, преузима политичка елита из новосадске "Бановине". А онда је само питање времена када ће се, понављањем у медијима, ова идеологија довољно примити да се може организовати још један у низу сецесионистичких референдума.

Ако се неко пита да ли је могуће да чак и међу војвођанским Србима (односно међу

Пише: Слободан Антонић
четвртак, 15 јануар 2009 18:03

онима који су бар номинално Срби) може да постоји антисрпство и сецесионизам, нека само погледа интернет форум Слободна Војводина (<http://vojvodina.phpbbweb.com>). О том сајту је још пре две године писано као о екстремистичком и шовинистичком

1
. Од тада је, међутим, овај сајт, иначе постављен на неком серверу у иностранству, даље еволуирао до отвореног залагања за сецесију Војводине.

"Све више сазрева мисао", каже тако један од вођа овог форума, модератор са псеудонимом "Ладачки", "да је живот са оваквом и под оваквом Србијом немогућ, те да је једина могућа солуција - потпуно осамостаљење" 2. "Нека овај наш сајт", позива исти аутор, "постане сајт Независне државе Војводине. Ту ћемо поставити наше државне симболе - прогласити нашу заставу - наш грб и нашу химну"

3
. "Сецесионистички покрет (у Војводини – А. С)", пише он, "већ постоји и ми смо вероватно родоначелници истог, јер већ годинама отворено заговарамо сецесију"

4
.

Наравно, до сецесије треба доћи постепено. "Идеја о одцепљењу Војводине од Србије је за сада противуставна, што значи да партија која пропагира одвајање може бити укинута од стране централистичких ауторитета" 5, упозорава један од вођа овог форума. "Сецесионистичку странку неће нико моћи регистровати... То треба радити лукавије", каже други 6. "За сада би се требало борити за пуну аутономију и политичку легализацију одцепљења, тако да људи који мисле да би се Војводина требала одцепити не буду сатанизовани. Е, кад се такав политички став потпуно политички легализује, можемо на референдум"

7
.

Пут од аутономије до сецесије води преко Војводине републике. "(Треба)започети преговоре са Србијом о редефинисању односа Србије и Војводине, односно стварању Војводине републике, која ће, сходно принципима УН-а, имати право на самоопредељење, уколико то буде желела. Након стварања републике, донети Устав Војводине и све потребне законе, извршити лустрацију, увести реда у Војводину, а потом - по угледу на Црну Гору - започети кампању за независност, расписати референдум о раздруживању и коначно, мирно се растати од Србије(...). Када се изборимо за статус републике, све остало ће бити прошлост, а независност више неће бити само сан, него реалност" 8.

Пише: Слободан Антонић
четвртак, 15 јануар 2009 18:03

Да би сецесионистичка идеја што више ухватила корен међу војвођанским Србима, нужно је проширити мржњу према свему што се налази јужно од Саве и Дунава. У теми "Зло звано Србија" [9](#), модератор Ладачки пише: "Србија је симбол Зла и, по мени, најбоље би било уништити је, да би се од здравог остатка направило нешто ново и, у сваком случају, добро. За нас у Војводини, закључак да је Србија зла није ништа ново - ми то знамо већ 90 година, а интензивно у последњих 20" [10](#). "Јужније од Дунава смрди за заосталошћу", стоји на другом месту

[11](#)

, ћирилица је писмо којим се једино може псовати и бити вулгаран

[12](#)

, а истинска слика Србије је онај аутобус из филма "Ко то тамо пева": "управо је тај крш од аутобуса (правопис је тзв. лалoшки – А. С) прави синоним за сврбију (тј. Србију – А.С). Те фаце, та нарав, ти прасићи и живина у задњем делу..."

[13](#)

. Од те прљаве и заостале Србије Војводина мора да бежи главом без обзира, "да се исчупа из канџи Србије која, као канцер, пушта своје пипке у Војводини"

[14](#)

. "Ја да се питам и мостове бих срушио на Дунаву и Сави ", каже још један активиста са овог форума.

Срби јужно од Саве и Дунава на овом форуму најчешће се зову именима као што су "Геџован", "Гегула", "Јужњак", "Турчин", "Бугарин". "Куш назад у Турску, џукело србијанска! Ма маните Турчина, они још живе у средњем веку" [15](#), каже се, рецимо, за Србе из средње Србије. "Војводина-Војвођанима, курац-Београђанима", стални је мото једног од учесника овог форума

[16](#)

.

Осим србијанских "Геџована", предмет мржње су и „дођоши“ и "прођоши", односно "сви они који су се ту довели из 1918-те" [17](#). То се пре свега односи на избеглице из Босне и Хрватске. "Како можемо ми бити сународници", пита се модератор "Руснак", "са Босанцима и Хрватима (православне вере наравно). Три различита менталитета, а могу рећи и народа, једино вера иста" [18](#).

"Они још увијек не знају чему служи тоалет папир", рећи ће за те "дођоше" други форумаш

[19](#)

. "Ја све мислим да су они дошли овде да се тучеду", рећи ће трећи

[20](#)

. Њих би требало вратити тамо одакле су дошли, осим оних који су и сами прихватили аутономашко-сецесионистичку идеологију. Један посетилац са стране се, међутим, наивно запитао: "Кад се каже `Србија Србима, протераћемо све несрбе`, онда је то фашизам, а кад се каже `Ко није за Војводину нека иде негде другде`, онда то није

Пише: Слободан Антонић
четвртак, 15 јануар 2009 18:03

фашизам?". Добио је следећи одговор: "Протеривање олоша, криминалаца, паразита и осталих нечасних из Војводине није исто као што је протеривање по националној и религијској основи.

Јеси ли икад овде прочитао да треба можда протерати Мађаре, Словаке? Једино си могао видети да ће сваки Војвођанин овде који је српског порекла пре стати уз Мађара и Словака са којим је можда одрастао, него уз неког тамо `србина` из Босне"

[21](#)

Пошто је толико изражена дистанца према Србима ван Војводине, као што је изражена блискост са војвођанским Мађарима и осталим мањинама, логично је да је следећи корак на путу осамостаљења Војводине стварање некакве "војвођанске нације". "С обзиром да је толико мешовитих бракова код нас", каже један учесник овог форума, "требало би исфорсирати по мени јако добру идеју о формирању `војвођанске` нације. Ако може да постоји Американац мађарског порекла или Американац српског порекла, што не би могао да постоји и Војвођанин, на пример, русинског порекла?" [22](#). "За мене смо ми Војвођани једна нација са више вера, ако смо за нашу Вошу као матеру", пише други форумаш [23](#).

Заправо, као што су Канада и Америка посебне нације, иако британског корена, тако и Војводина, премда српског корена, треба да буде посебна нација [24](#)

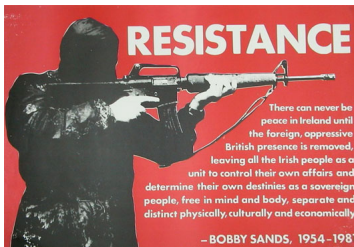
Али, и свет и домаће становништво разумеће одвајање од матице само ако се "докаже да је тај регион био у колонијалном положају, да су вршена етничка чишћења и да је грађанство угрожено" [25](#). Зато је неопходно стално понављати причу о експлоатацији Војводине, о етничком чишћењу током деведесетих и о међунационалним инцидентима и тензијама данас. Заправо, што више инцидената и насиља, то ће пре доћи до међународне интервенције и "ослобођења" Војводине. "Србенде се неће зауставити док не униште и не протерају све што је различито и угрожава њихов `отомански` начин размишљања. (...)Моменат када пређу меру (а то се ближи) ће бити моменат НАТО интервенције у мисији заштите мањина у Војводини и то је то. (...)Ови крезубавци са којеквих митинга Путину и СМ-у ће да се врате у своје рупе и крај"

[26](#)

Србија је, по процени окупљених око овог форума, исувише слаба да би се озбиљно супротставила отцепљењу Војводине. "Србија се чак неће усудити ни да посегне за некаквом интервенцијом у Војводини. (...)Србија данас је једна разорена, деморалисана,

уморна средина. Мало је оних који би били спремни да се жртвују за било шта. (...)Међународна заједница пажљиво мотри потезе Србије. (...)Један погрешан потез - и имаћете интервенцију" [27](#). Тај "погрешан потез", који доводи до интервенције НАТО и протеривања "крезубих у њихове рупе" јесте избијање већег насиља у Војводини. "Нама то и одговара. (...)Да одједном освану неки побијени - преклани људи". [28](#)

Иако се не би могло рећи да овај форум баш отворено позива на насиље и тероризам, неки његови учесници о томе ипак фантазирају и с тим рачунају. Тако, форумаш са псеудонимом Nobody, поставља на форум слику маскираног теористе ИРА-е са упереним аутоматом, пропративши је следећим текстом: "Тражио нешто на нету и наишао на ово... Не знам зашто ми се учинило да имамо неке сличности" [29](#). Да, заиста, сличности постоје. Јер, на овом терористичком плакату стоји: "У Ирској никада неће бити мира све док се не уклони страно, британско угњетавање и не препусти свим Ирцима да заједно управљају сопственим пословима и одређују сопствену судбину као суверени народ, слободан духом и телом, одвојен и различит, у физичком, културном и економском погледу". То исто мисле и окупљеи око овог форума. Они тврде да у Војводини никада неће бити мира све док се Војводина и Србија, "Војвођани" и "Србијанци", потпуно не раздвоје – у физичком, културном и економском погледу. А да би се то десило, своју функцију очигледно треба да одигра како аутоматска пушка са овог плаката, тако и инциденти у којима "одједном освану неки побијени - преклани људи".

Овај тип политичког екстремизма за сада је маргиналан. Нешто су раширеније њему сличне форме које негују ЛСВ, "Војвођанска конвенција", или сајтови типа "Аутономија-инфо" [30](#). Али, сав овај екстремизам мора наићи на јасну друштвену осуду, како би и даље остао маргинализован. Још важније је спречити стварање институција на које ће се тај екстремизам моћи накалемити и преко њих проширити. Предложени Статут Војводине представља смртну опасност за јединство ове земље управо зато што он, као што су паметни људи већ упозорили, ствара псеудонационалне и криптодржавне институције. А оне ће, спојене у погодном тренутку са идеологијом попут ове коју смо управо описали, лако створити нову псеудонацију и нову, "независну" псеудодржаву.

Ова земља је, у протеклих пар деценија, неколико пута распарчавана. Да ли је могуће да из тога баш ништа нисамо научили? Да ли је могуће да ћемо поново пасти на исти, стари трик? Као што каже наш народ: када те једном преваре - ниси пазио. Када те и други пут пређу - они су стварно паметни. Али, када те и по трећи пут преваре – е, онда си баш глуп!

(Краћа верзија овог текста објављена је у "Печату", бр. 46)

1. http://starisajt.nspm.rs/koment2006/2006_vojvodina_internet.htm [^]
2. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic4868.html>

[
^
]

3. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic4545.html>

[
^
]

4. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic5049.html>

[
^
]

5. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic3607.html>

[
^
]

6. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic4500.html>

[
^
]

7. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic3607.html>

[

^

]

8.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic4545.html>

[

^

]

9.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic5534.html>

[

^

]

10.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic5534.html>

[

^

]

11.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic4608.html>

[

^

]

12.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic328.html>

[

^

]

13.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic934-0-asc-20.html>

[

^

]

14.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic3821-0-asc-80.html>

[

^

]

15.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic561.html>

[

^

]

-] 16. Будућа Независна држава Војводина требало би, одмах по добијању самосталности, и да отвори питање граница са Србијом. Модератори овог сајта позивају да се објави "права мапа Воше", "тамо ди је и Сурчин и Земун са наше стране, а не са њине". "Да лепо сви видимо колика нам је заправо Воша коју желимо слободну" (<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic3681-0-asc-20.html>)
) "Будући да су се границе Војводине померале мимо њеног знања и интереса, то позивамо грађане и грађанке који су се нашли на територијама других држава да референдумом одлуче о томе да ли ће остати тамо, или ће ући у састав Државе Војводине" (<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic5328.html>)
].
- [^ _]
17. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic762.html>
- [^ _]
18. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic3283.html>
- [^ _]
19. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic317.html>
- [^ _]
20. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic1109-0-asc-20.html>
- [^ _]
21. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic934-0-asc-20.html>
- [^ _]
22. <http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic3283-0-asc-20.html>

[
[^](#)
_

]

23.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic1802.html>

[
[^](#)
_

]

24.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic4868.html>

[
[^](#)
_

]

25.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic4758.html>

[
[^](#)
_

]

26.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic3283.html>

[
[^](#)
_

]

27.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic3821.html>

[
[^](#)
_

]

28.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic3821.html>

[
[^](#)
_

]

29.

<http://vojvodina.phpbbweb.com/vojvodina-ftopic5336.html>

[
[^](#)
_

]

30. Види о томе мој текст:

<http://www.nspm.rs/politicki-zivot/ndnv-i-regenerisano-autonomastvo.html>

[
[^](#)
]